JU CENTAR ZA DNEVNI BORAVAK
DJECE SA SMETNJAMA U RAZVOJU
I ODRASLIH LICA SA INVALIDITETOM
U PRIJESTONICI CETINJE

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PLANA I PROGRAMA RADA ZA 2019. GODINU

SADRŽAJ:

I UVOD 2

II UNAPREĐENJE MATERIJALNIH USLOVA RADA U JU CENTAR ZA DNEVNI BORAVAK U PRIJESTONICI.....3

III STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH I JAČANJE PROFESIONALNIH KOMPETENCI 5

IV REALIZACIJA KONCEPTA RADA CENTRA ZA DNEVNI BORAVAK I SPECIFIKACIJA PRUŽANIH USLUGA 7

IV OSTVARENA PODRŠKA JU CENTAR ZA DNEVNI BORAVAK..... 19

V STRUKTURA ZAPOSLENIH..... 21

VI SARADNJA SA RODITELJIMA 24

I UVOD

Programske aktivnosti u 2019. godini JU Centar za dnevni boravak Cetinje realizovao je u skladu sa Planom i programom rada za 2019. godinu, Statutom Centra, zakonskim i podzakonskim aktima. Izvještaj o radu donesen je u skladu sa članom 101 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Sl. list RCG", br. 27/13, 01/15, 42/15 i 47/15 i 47/15, 66/16, 01/17, 31/17, 42/17, 50/17), kojim je propisana dužnost javnih ustanova da najkasnije do kraja marta tekuće godine podnesu izvještaj o radu, izvještaj o finansijskom poslovanju za prethodnu godinu i program rada za tekuću godinu nadležnom organu državne uprave.

U pogledu zakonske regulative, u novembru mjesecu izvještajne godine Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je novi Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluga podrške za život u zajednici ("Službeni list Crne Gore", br. 063/19 od 18.11.2019). U skladu sa propisima sadržanim u Pravilniku JU Centar za dnevni boravak Cetinje u potpunosti ispunjava uslove u pogledu lokacije, prostora, tehničkih i stručnih kapaciteta za pružanje usluge dnevnog boravka djeci sa smetnjama u razvoju i odraslim licima sa invaliditetom.

Planom i programom rada Centra za 2019. godinu predviđeno je održavanje dostignutog nivoa kvaliteta u pružanju usluga korisnicima Centra, kao i dalje unapređenje kvaliteta servisiranja usluga. Programski ciljevi u 2019. godini bili su usmjereni na poboljšanje položaja djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom na teritoriji Prijestonice, kao i podržavanje usluga podrške za život u zajednici na lokalnom nivou. Planirane aktivnosti definisane su u skladu sa misijom Centra, koja podrazumijeva životno osposobljavanje djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom, socijalnu inkluziju i integraciju u sve sfere društva, zaštitu i promovisanje potreba i pomoći u ostvarivanju njihovih prava.

U protekloj godini ostvareni su značajni napreci u svim segmentima pružanja usluga, te u velikoj mjeri ostvareni programski ciljevi planirani za 2019. godinu. Centar je realizovao brojna unapređenja sa ciljem daljeg osavremenjivanja procesa rada, kao i kreiranja optimalnih uslova za boravak korisnika i razvoj njihovih potencijala.

Kontinuirano poboljšanje materijalnih uslova rada, osnaživanje profesionalnih kompetenci zaposlenih i obogaćivanje programskih sadržaja u cilju stvaranja sveobuhvatnog servisa podške,

obilježilo je i 2019. godinu. Time je JU Centar za dnevni boravak Cetinje nastavio svoj put razvoja ka formiranju jednog od najsavremenijih servisa ovog tipa na teritoriji Crne Gore, ali i šire.

II UNAPREĐENJE MATERIJALNIH USLOVA RADA U JU CENTAR ZA DNEVNI BORAVAK U PRIJESTONICI

Početkom 2019. godine, odnosno tokom prvog kvartala, materijalna poboljšanja u Centru započeta su stavljanjem u funkciju agregata čija je nabavka realizovana u 2018. godini. Time je riješen problem povremenih prekida urednog napajanja električnom energijom, uz obezbijeđenu mogućnost upotrebe lifta, kao i električnih uređaja i aparata. Postojeći agregat omogućio je neometanu realizaciju programskih aktivnosti, a zahvaljujući većem kapacitetu u odnosu na agregat kojim je Centar raspolagao tokom minulih godina.

U istom kvartalu protekle godine kvalitet usluga Centra dodatno je poboljšan nabavkom platforme za savladavanje arhitektonskih barijera, tzv. gusjeničara, koji predstavlja sastavni dio sredstava asistivne tehnologije namijenjenih osobama sa tjelesnim smetnjama. Gusjeničar ima poseban značaj za korisnike koji koriste invalidska kolica, s obzirom da omogućava jednostavno korišćenje stepeništa (penjanje i spuštanje u kolicima). Osim gusjeničara, planom i programom rada za 2019. godinu predviđena je i nabavka drugih sredstava asistivne tehnologije, koja mogu olakšati realizaciju svakodnevnih aktivnosti djeci sa smetnjama u razvoju i odraslim licima sa invaliditetom. S obzirom da nabavka asistivne opreme iziskuje značajna finansijska sredstva, u protekloj godini Centar je za pomenutu namjenu aplicirao projektnim prijedlogom u okviru grant šeme „ Podrška pružanju usluga socijalne i dječje zaštite "(Budžetska linija: IPA II – Višegodišnji akcioni program za Crnu Goru za zapošljavanje, obrazovanje i socijalne politike 2015-2017). Navedeni projektni prijedlog[1] nalazi se na listi kandidata koji su ušli u najuži izbor za dodjelu sredstava u 2020. godini.

U cilju zadovoljavanja zdravstveno-higijenskih uslova za pružanje usluga podrške za život u zajednici, tokom prvog kvartala 2019. godine obavljen je i sanitarni pregled zaposlenih, te izvršeno ispitivanje higijenske ispravnosti radnih površina. Nalaz Instituta za Javno zdravlje Crne Gore potvrdio je zadovoljavanje svih propisanih kriterijuma za pružanje usluge visokog kvaliteta u pogledu higijenskih standarda.

Materijalna unapređenja Centra nastavljena su u drugom kvartalu 2019. godine opremanjem tzv. kutka za roditelje. Ideja za opremanje kutka javila se iz želje da se roditeljima

[1] Više informacija o grant šemi i projektu JU Centar za dnevni boravak Cetinje nalazi se na str. 20

korisnika obezbijedi prijatan prostor u okviru kojeg bi mogli da sačekaju svoje dijete dok koristi usluge Centra. U narednom periodu planirano je da se kutak za roditelje obogati određenim sadržajima, koji će između ostalog uključivati informacije i obavještenja od značaja za roditelje korisnika usluga, edukativne i savjetodavne materijale, publikacije, brošure, kao i druge sadržaje koji mogu doprinijeti unapređenju kvaliteta života djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom.

Treći kvartal 2019. godine obilježili su vanjski radovi na objektu. U skladu sa tim, tokom avgusta mjeseca, po prvi put od osnivanja Centra, okrečena je fasada glavnog objekta.

Vanjski radovi nastavljeni su i u četvrtom kvartalu. Naime, krajem protekle godine realizovana je nabavka i ugradnja sendvič panela na nadstrešnici glavnog objekta Centra i izvršena sanacija građevinske limarije (ugrađene horizontalne oluke na glavnom i pomoćnom objektu).

U četvrtom kvartalu 2019. godine Centar je otpočeo i opremanje prostora predviđenog za formiranje biblioteke Centra (krečenje i ugradnja polica), sa idejom da se stručnom timu obezbijedi namjenski prostor u okviru kojeg bi po potrebi, a u cilju ostvarivanja programskih ciljeva, mogli konsultovati stručnu literaturu iz ugla savremenih naučnih saznanja. U narednom periodu u planu je formiranje fonda biblioteke, koji će biti na raspolaganju stručnim radnicima i saradnicima Centra, ali i roditeljima korisnika usluga.

U istom kvartalu izvještajne godine Centar je obezbijedio i značajan dio Montessori opreme i pribora. Montessori pribor predstavlja posebnu didaktičku opremu koju je na temelju posmatranja ponašanja djece i iskustva u radu sa njima razvila Maria Montessori. Montessori pribor omogućava uočavanje grešaka od strane djeteta u procesa učenja i podstiče aktivno učešće u sticanju znanja i vještina. Samim tim, nabavka Montessori pribora imala je za cilj stvaranje okoline koja će podstaći unutrašnju motivaciju za učenjem i omogućiti djeci sa smetnjama u razvoju napredovanje u skladu sa individualnim karakteristikama i sposobnostima. Tokom 2020. godine u planu je uspostavljanje Montessori kabineta kao novog servisa podrške u JU Centar za dnevni boravak Cetinje, u okviru kojeg će navedeni pribor naći svoju naročitu primjenu.

Osim navedenih poboljšanja, u godini koja je za nama Centar je u kontinuitetu vršio i unapređenja softvera za elektronsko vođenje i arhiviranje podataka o korisnicima, uz očuvanje autentičnosti propisanih obrazaca. Softver je osmišljen za potrebe Centra tokom 2018. godine sa ciljem bržeg pristupa informacijama i zaštite podataka od uništenja i zloupotrebe, a predstavlja jedini softver navedenog tipa na teritoriji Crne Gore kada su u pitanju servisi podrške za život u zajednici. U ovoj godini softver je dodatno unaprijeđen funkcijama koje će omogućiti još veću ekonomičnost u radu i bolju preglednost podataka.

III STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH I JAČANJE PROFESIONALNIH KOMPETENCI

Planom rada za 2019. godinu predviđene su i aktivnosti koje imaju za cilj stručno usavršavanje i razvijanje profesionalnih kompetenci zaposlenih, kao i podizanje nivoa kvaliteta neposrednog rada sa korisnicima.

Planirano je da stručna usavršavanja budu realizovana shodno ponudi akreditovanih edukacijskih programa u organizaciji Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, ali i drugih obuka navedenog tipa u Crnoj Gori ili regionu.

Kada su u pitanju obuke iz programa Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, u protekloj godini stručni radnici Centra prisustvovali su sljedećim edukacijama:

- Preovladavanje stresa na poslu i prevencija profesionalnog izgaranja – prvi kvartal 2019. godine (socijalni radnik Centra)
- Osnovna obuka za rad sa porodicama djece, mladih i odraslih sa smetnjama u razvoju – četvrti kvartal 2019. godine (psihološkinja Centra)
- Prava djeteta i njihova primjena u socijalnoj i dječjoj zaštiti – četvrti kvartal 2019. godine (psiholog Centra)

Pored edukacijskih programa u organizaciji Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, u trećem kvartalu 2019. godine JU Centar za dnevni boravak Cetinje organizovao je stručno usavršavanje na temu „Primjena Montessori pedagoških načela i Montessori pribora u radu sa djecom sa teškoćama u razvoju", a u saradnji sa Akademijom za razvojnu rehabilitaciju iz Zagreba. Edukacija je realizovana u kontinuitetu tokom trećeg i četvrtog kvartala 2019. godine (četiri modula edukacije). Stručno usavršavanje organizovano je sa ciljem da se stručno osoblje Centra u cjelini obuči za rad u okviru Montessori pedagogije, kao izuzetno važnog metoda rada i teorije dječjeg razvoja. Voditelj edukacije bila je Silvija Philipps Reichherzer, AMI[2] Montessori trener, predavač Akademije za razvojnu rehabilitaciju u Zagrebu i autor knjige Montessori priprema za život - odgoj neovisnosti i odgovornosti. S obzirom na renome Akademije za razvojnu rehabilitaciju, te profesionalni autoritet i ugled angažovanog predavača, organizacija pomenutog usavršavanja zahtijevala je značajna finansijka sredstva. U cilju obezbjeđivanja dijela sredstava za održavanje edukacije Centar je uputio poziv za učešće i drugim ustanovama sa teritorije Crne Gore koje se bave unapređenjem kvaliteta života djece

[2] Association Montessori Internationale

sa smetnjama u razvoju. Samim tim, pored stručnog osoblja JU Centar za dnevni boravak Cetinje, edukaciji su prisustvovali i stručni radnici iz Resursnog centra „1. jun“, Podgorica, „Resursnog centra za govor i sluh „Dr Peruta Ivanović“, Kotor, kao i dnevnih centara za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju iz Danilovgrada i Ulcinja. Polaznici edukacije bili su u prilici da se upoznaju sa osnovnim postavkama Montessori pedagogije, kao i sa načinama podsticanja razvoja vještina praktičnog života, čulnih, govorno-jezičkih i matematičkih sposobnosti kod djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju. Nakon završene obuke polaznicima edukacije dodijeljeni su sertifikati Akademije za razvojnu rehabilitaciju o završenom stručnom usavršavanju na temu „Primjena Montessori pedagoških načela i Montessori pribora u radu sa djecom sa teškoćama u razvoju” u trajanju od 55 sati.

Pored edukacije za primjenu Montessori pedagogije u radu sa djecom sa smetnjama u razvoju, tokom četvrtog kvartala 2019. godine, nastavnica predškolskog vaspitanja zaposlena u JU Centar za dnevni boravak Cetinje završila je prvi od ukupno tri modula edukacije za pedagoga senzorne integracije. Edukacija je održana u Kabinetu za senzornu integraciju i ranu intervenciju „Senzorijum” iz Beograda, dok će preostala dva modula biti realizovana tokom 2020. godine. Zbog novonastalih potreba u Centru usljed promjena u kadrovskoj strukturi, navedeni vid obuke izdvojio se kao prioritetan, kako bi Centar i u 2020. godini nastavio sa pružanjem tretmana senzorne integrativne disfunkcije, kao izuzetno važnog oblika tretmanskog djelovanja.

Planom i programom rada za 2019. godinu predviđene su i studijske posjete ustanovama u regionu koje imaju dugogodišnje iskustvo u radu sa djecom sa smetnjama u razvoju i odraslim licima sa invaliditetom. Planirano je da se tokom navedenih posjeta predstavnici JU Centar za dnevni boravak Cetinje upoznaju sa načinom njihovog rada i razmjene iskustva, a sve u cilju daljeg obezbjeđivanja kvalitetnog tretmana, proširivanja i unapređenja servisa usluga.

U skladu sa tim, tokom drugog kvartala 2019. godine predstavnici JU Centar za dnevni boravak Cetinje (direktor i psihološkinja) posjetili su Školu za osnovno i srednje obrazovanje „Milan Petrović” u Novom Sadu. Predstavnici Centra bili su u prilici da saznaju više o načinu na koji je organizovana usluga dnevnog boravka, vaspitno – obrazovni rad u školi, o načinu funkcionisanja radnog centra i edukativnog kampa na Čeneju, kao i o brojnim uslugama u okviru servisnog centra ove regionalno priznate škole (organizacija usluge “predah roditeljstvu”, servisa za ranu intervenciju i servisa za podršku stanovanju).

U istom kvartalu minule godine, predstavnici JU Centar za dnevni boravak Cetinje (direktor i psihološkinja), posjetili su i dnevne boravke koji funkcionišu u sklopu usluga koje obezbjeđuje Crveni

krst Grada Skoplja. Predstavnici Centra iskoristili su ovu priliku da se informišu o standardima pružanja usluge dnevnog boravka u organizaciji Crvenog krsta, metodama rada, opremljenosti prostora, kao i planovima za dalja poboljšanja servisa.

Pored navedenog, tokom četvrtog kvartala minule godine JU Centar za dnevni boravak Cetinje odazvao se i pozivu JU Centar za socijalni rad za Prijestonicu Cetinje za učešće u okviru panel diskusije sa ciljem promocije daljeg razvoja hraniteljstva za djecu sa smetnjama u razvoju. Panel diskusiji prisustvovala je psihološkinja Centra, koja je ovom prilikom govorila o specifičnostima razvoja djece sa smetnjama u razvoju, te potrebi za daljim unapređenjem hraniteljstva, prevashodno kroz aktivnosti usmjerene na podizanje nivoa svijesti građana o ovoj značajnoj temi i pružanja adekvatne i sveobuhvatne podrške potencijalnih hraniteljima.

IV REALIZACIJA KONCEPTA RADA CENTRA ZA DNEVNI BORAVAK I SPECIFIKACIJA PRUŽANIH USLUGA

U izvještajnom periodu usluge JU Centar za dnevni boravak Cetinje koristilo je 20 korisnika. Jedan korisnik prestao je da koristi usluge Centra u oktobru mjesecu, dok su dva nova korisnika počela da koriste usluge Centra tokom 2020. godine. Korisnici su podijeljeni u 4 korisničke grupe prema uzrastu i stepenu potrebne podrške: dvije grupe za odrasla lica sa invaliditetom i dvije grupe djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju. Jednu korisničku grupu čine djeca kojoj je potrebna dodatna stručna pomoć i podrška, a koja pohađaju vaspitno-obrazovne ustanove i koriste usluge Centra u okviru poludnevnog boravka.

Tabela 1. Usluga dnevnog boravka u 2019. godini

Usluga dnevnog boravka	Cjelodnevni boravak	8 korisnika
	Poludnevni boravak	12 korisnika

Tabela 2. Godišnja odsustva korisnika za period januar - decembar 2019. godine

Godišnja odsustva	Broj Dosijea korisnika	Broj izostanaka
Odsustva korisnika starijih od 18 godina	1	24
	3	80
	4	100
	5	165
	6	42
	8	8
	9	22
	11	73
	19	7
Odsustva korisnika mlađih od 18 godina	10	12
	12	11
	13	28
	14	19
	15	25
	16	19
	17	48
	20	30
	2	/
	21	22
	22	13
	23	4

U 2019. godini za svakog korisnika Centra načinjen je individualni plan rada, koji predstavlja pisani dokument koji na visoko individualizovan način odgovara na potrebe korisnika. U izradi individualnog plana rada sa korisnikom učestvovao je Centar za socijalni rad, pružalac usluge, korisnik (prema mogućnostima), odnosno njegov zakonski zastupnik. Ponovni pregled vršio se u skladu sa rokovima iz individualnog plana rada, jednom u šest mjeseci, na osnovu čega se sačinjavao zaključak i izvještaj o korisniku na obrascima PU-IK [3]i PU-ZPP[4]. Navedeni obrasci, zajedno sa obrascem za kreiranje individualnog plana rada sa korisnikom (IPR), sastavni su dio Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluga podrške za život u zajednici ("Službeni list Crne Gore", br. 063/19 od 18.11.2019).

Preostali način vođenja dokumentacije JU Centar za dnevni boravak Cetinje takođe je bio usklađen sa gore navedenim Pravilnikom, a uključuje evidenciju dnevnih događaja, evidenciju aktivnosti na osiguranju bezbjednosti i liste praćenja.

[3] Izvještaj o korisniku

[4] Zaključak ponovnog pregleda

Rad sa korisnicima

U izvještajnom periodu u radu sa korisnicima bili su uključeni stručnjaci različitog profila, a program se realizovao kroz grupni i individualni oblik rada, kao i individualizirani oblik rada u okviru grupe.

Grupni i individualizirani oblik rada realizovali su nastavnik i socijalni radnik u okviru starijih korisničkih grupa. Navedeno je uključivalo:

- Učešće u radu stručnog tima u toku timske procjene sposobnosti korisnika, planiranja, sprovođenja i evaluacije individualnih planova rada;
- Organizovanje elementarnog vaspitno-obrazovnog rada uz upotrebu odgovarajuće didaktike;
- Učešće u planiranju, organizaciji i realizaciji kreativnih radionica i/ili radno-okupacionih radionica uz primjenu različitih materijala, alata i tehnika, a u okviru korisničkih grupa;
- Aktivno učešće u planiranju i realizaciji aktivnosti koje se realizuju van prostorija Centra: posjete drugim ustanovama, izleti, šetnje i sl.;
- Saradnju sa roditeljima u cilju unapređivanja obostranog povjerenja i jačanja snaga roditelja, a kroz direktne kontakte sa roditeljem ili informisanje uz posredništvo stručnog radnika odgovornog za korisnika;
- Aktivno učešće u davanju stručnih smjernica licima koja svojim radom daju doprinos radu Centra.

Tabela 3. Aktivnosti u okviru korisničke grupe od 18 do 27 godina za period januar - decembar

Aktivnosti u okviru korisničke grupe		**2017.**	**2018.**	**2019.**
Planirane godišnje aktivnosti u okviru korisničke grupe	Kreativne radionice	45	45	45
	Kulinarske radionice	46	45	44
	Muzičko-plesne radionice	39	44	44
	Gradske šetnje/sportske aktivnosti	22	45	88
Realizovane godišnje aktivnosti u okviru korisničke grupe	Kreativne radionice	38	40	45
	Kulinarske radionice	37	41	43
	Muzičko-plesne radionice	32	36	44
	Gradske šetnje/sportske aktivnosti	17	41	93

Tabela 4. Aktivnosti u okviru korisničke grupe iznad 27 starosti godina za period januar - decembar

Aktivnosti u okviru korisničke grupe		**2017.**	**2018.**	**2019.**
Planirane godišnje aktivnosti u okviru korisničke grupe	Kreativne radionice	45	45	44
	Kulinarske radionice	47	44	44
	Muzičko-plesne radionice	37	45	45
	Gradske šetnje/sportske aktivnosti	20	45	91
Realizovane godišnje aktivnosti u okviru korisničke grupe	Kreativne radionice	36	29	44
	Kulinarske radionice	38	30	41
	Muzičko-plesne radionice	31	25	44
	Gradske šetnje/sportske aktivnosti	16	32	75

Grupne aktivnosti na starijim korisničkim grupama realizuju se od osnivanja Centra. Tokom 2014. godine realizovane su u okviru inkluzivnih stvaralačkih radionica. U 2015. godini počinju u kontinuitetu da se organizuju tehničko - stolarske radionice, u 2016. godini kulinarske, da bi tokom 2017. i 2018. godine otpočela realizacija muzičko – plesnih radionica i kontinuiranih sportskih aktivnosti. Tokom 2019. godine u okviru grupnog rada organizovane su kreativne radionice, kao proširena i obogaćena verzija tehničko – stolarskih radionica, dok su sportske aktivnosti dodatno intezivirane, a shodno potrebama korisnika.

Osim grupnih aktivnosti, kao i individualiziranih aktivnosti u sklopu korisničkih grupa, tokom 2019. godine realizovan je i značajan broj individualnih i grupnih tretmana, koje u Centru pružaju psiholog, pedagog senzorne integracije, logoped, oligofrenog i fizioterapeut.

Angažovanje psihologa u 2019. godini uključivalo je rad usmjeren na:

- Opservaciju ponašanja korisnika u adaptacionom periodu;
- Procjenu sposobnosti korisnika psihološkim mjernim instrumentima;
- Učešće u timskoj procjeni korisnika, realizaciji i evaluaciji individualnih planova rada;
- Opservaciju, praćenje, analizu i prevazilaženje eventualnog problematičnog ponašanja korisnika;
- Stimulisanje opštih kognitivnih sposobnosti, mašte, kreativnosti, razvoja tolerancije na frustraciju, strpljenja, samopouzdanja i samopoštovanja;
- Saradnju sa roditeljima i učešće u radu stručnog tima.

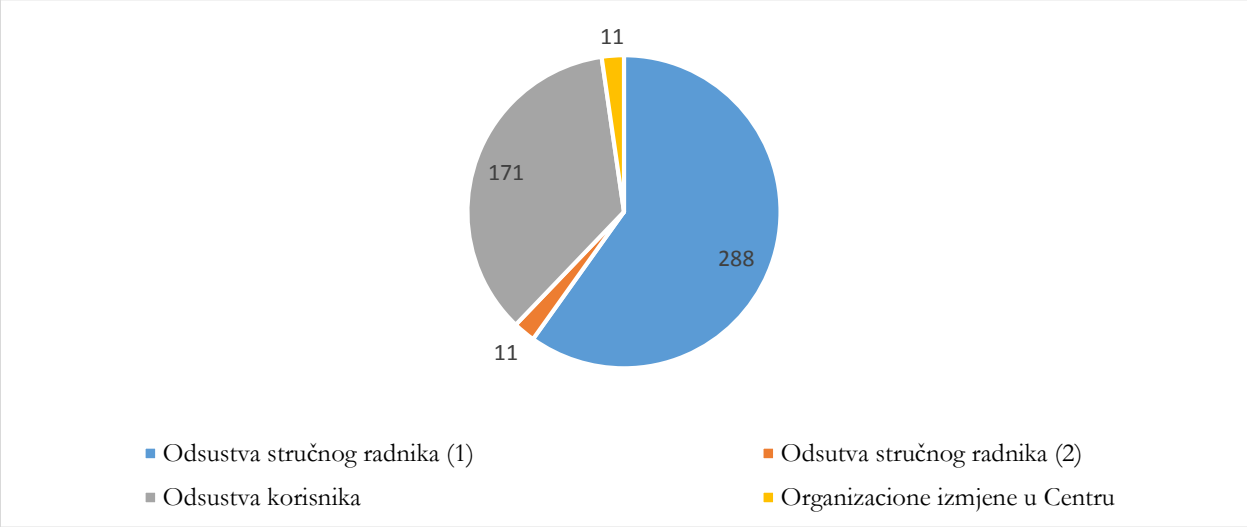
U 2019. godini uslugu individualnog psihološkog tretmana u Centru pružala su dva stručna radnika (psihologa). S obzirom na privremenu spriječenost za rad jednog od stručnih radnika (mart - jul), koji je potom iskoristio i pravo na neplaćeno odsustvo (novembar – decembar), znatno je redukovan broj planiranih, a naročito realizovanih psiholoških tretmana u izvještajnom periodu.

Tabela 5. Individualni psihološki tretmani za period januar – decembar

Individualni psihološki tretmani	**2017.**	**2018.**	**2019.**
Planirani godišnji tretmani	1172	1533	1104
Realizovani godišnji tretmani	717	894	372

Od drugog kvartala 2019. godine, a zahvaljujući unapređenju softvera za vođenje elektronske dokumentacije o korisnicima, Centar je otpočeo i vođenje evidencije o razlozima nerealizovanosti planiranih tretmana[5]. U skladu sa tim, na dijagramu 1 predstavljeni su uzroci zbog kojih nije realizovan određen broj inidvidualnih psiholoških tretmana od drugog do četvrtog kvartala 2019. godine.

Dijagram 1. Uzroci nerealizovanosti individualnih psiholoških tremana za period april - decembar[6]

[5] Nijesu evidentirani razlozi nerealizovanosti za prvi kvartal 2019. godine, odnosno period od januara do marta 2019. godine.
[6] Organizacione izmjene u Centru uključuju promjene u dnevnom rasporedu usljed: potrebe za pružanjem ispomoći zbog odsustva drugih radnika, organizacije zajedničkih izleta, posjeta, tematskih radionica od naročitog značaja i sl.

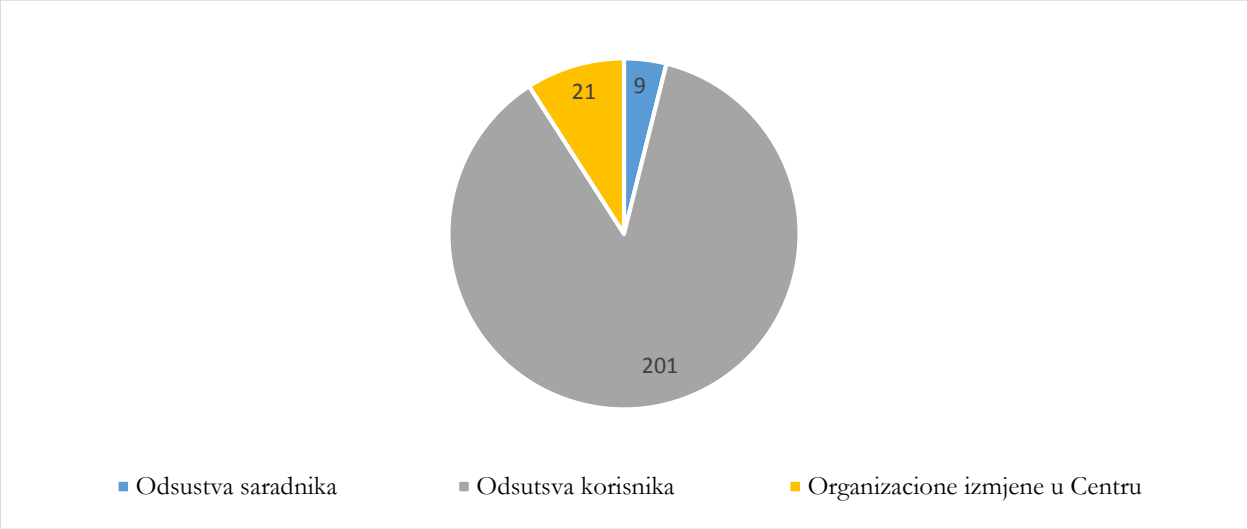
Uloga fizioterapeuta u radu stručnog tima u 2019. godini podrazumijevala je:

- Sprovođenje kineziterapijskog programa kroz individualni i grupni oblik rada (u odnosu na zdravstveno stanje korisnika);
- Saradnju sa roditeljima u cilju informisanja o primjenjenoj kineziterapiji i postignutim rezultatima, kao i edukaciju roditelja o vježbama i položajima koje treba primjenjivati kada korisnici ne borave u Centru;
- Učešće u radu stručnog tima u toku timske procjene sposobnosti korisnika, planiranja, sprovođenja i evaluacije individualnih planova rada.

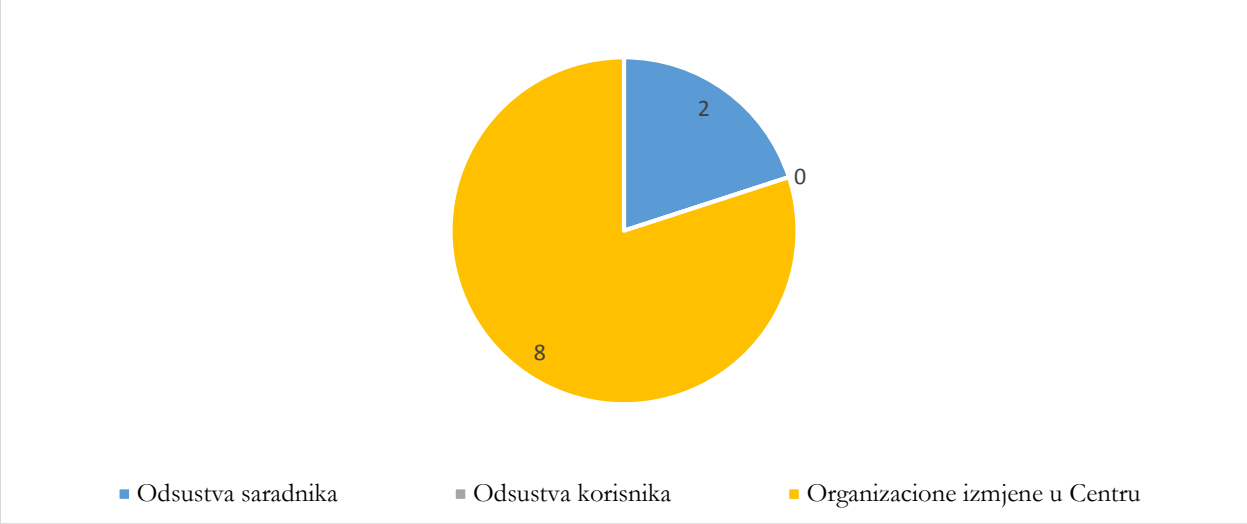
Tabela 6. Fizioterapeutski tretmani za period januar – decembar

Fizioterapeutski tretmani		**2017.**	**2018.**	**2019.**
Individualni fizioterapeutski tretmani	Planirani godišnji tretmani	988	974	693
	Realizovani godišnji tretmani	521	472	364
Grupni fizioterapeutski tretmani	Planirani godišnji tretmani	188	189	224
	Realizovani godišnji tretmani	171	167	207

Dijagram 2. Uzroci nerealizovanosti individ. fizioterapeutskih tretmana za period april - decembar

Dijagram 3. Uzroci nerealizovanosti grupnih fizioterapeutskih tretmana za period april - decembar

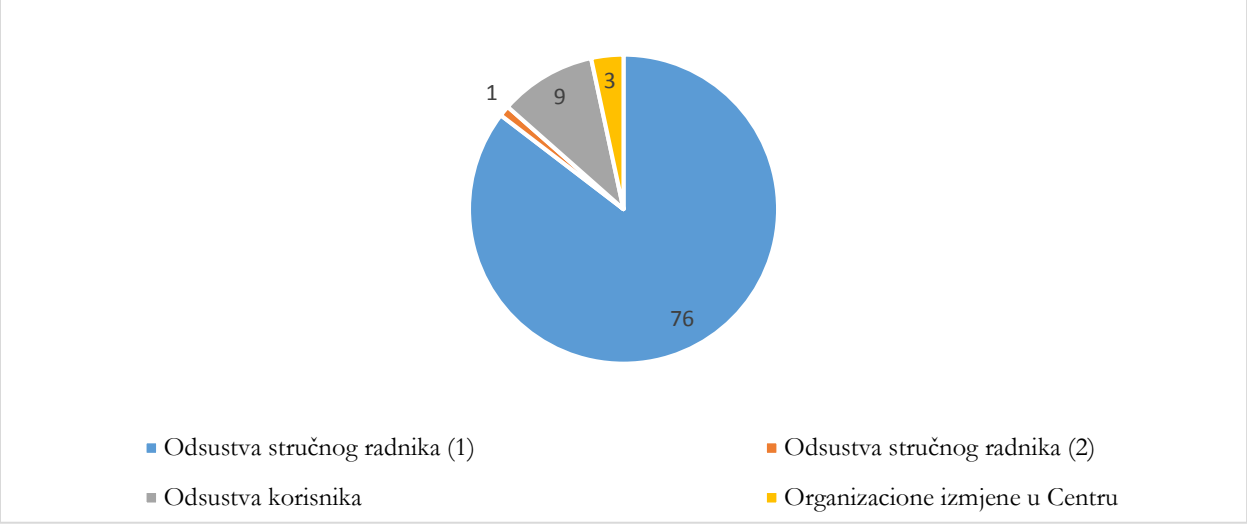
U 2019. godini uslugu individualnog tretmana senzorne integrativne disfunkcije pružala su dva stručna radnika (pedagoga senzorne integracije). S obzirom na privremenu spriječenost za rad jednog od stručnih radnika (mart - jul), koji je potom iskoristio i pravo na neplaćeno odsustvo (novembar – decembar), redukovan je broj planiranih, a naročito realizovanih tretmana senzorne integrativne disfunkcije u izvještajnom periodu.

Rad pedagoga senzorne integracije u prethodnoj godini uključivao je pospješivanje sljedećih sposobnosti korisnika: samoregulacije, poremećaja mišićnog tonusa, teškoća u motorici, poremećaja percepcije, poremećaja ponašanja, poremećaja budnosti i otežanog igranja, kao i saradnju sa roditeljima korisnika.

Tabela 7. Tretmani senzorne integrativne disfunkcije za period januar – decembar

Individualni tretmani senzorne integrativne disfunkcije	**2017.**	**2018.**	**2019.**
Planirani godišnji tretmani	270	232	193
Realizovani godišnji tretmani	215	179	89

Dijagram 4. Uzroci nerealizovanosti indiv. tretmana senzorne integracije za period april – decembar

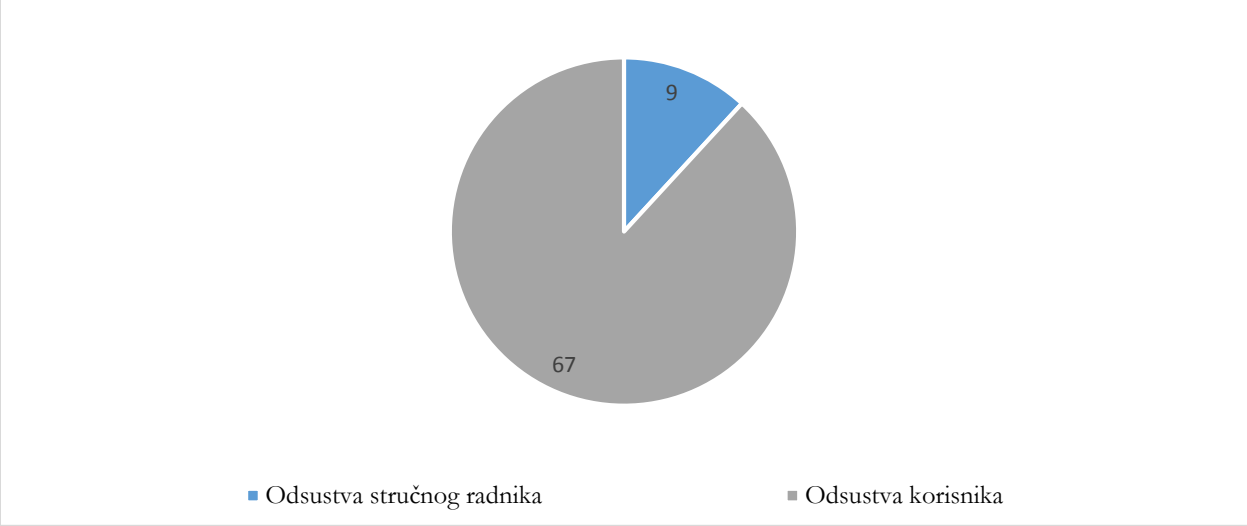

Rad logopeda u Centru u 2019. godini uključivao je stimulaciju sljedećih govorno – jezičkih sposobnosti korisnika: razvoj i usmjeravanje auditivne percepcije i pažnje, bogaćenje rečnika, razvoj rečenice i rečeničnih struktura, razvoj sposobnosti auditivne percepcije i diskriminacije nosilaca gramatičkih kategorija (korekcija agramatizma), razvoj verbalne memorije, korektan izgovora glasova, razvoj sposobnosti diskriminacije akustički sličnih fonema – fonemski sluh, razvoj globalne psihomotorike, razvoj i diferencijaciju oralne praksije, podizanje stepena motivacije za komunikacijom, razvoj sposobnosti pragmatske upotrebe jezika (upotreba govora i jezika u skladu sa zahtjevima date socijalne situacije i komunikativnog konteksta), kao i saradnju sa roditeljima.

Tabela 8. Individualni logopedski tretmani za period januar – decembar

Individualni logopedski tretmani	**2017.**	**2018.**	**2019.**
Planirani godišnji tretmani	246	314	358
Realizovani godišnji tretmani	206	237	262

Dijagram 5. Uzroci nerealizovanosti individualnih logopedskih tretmana za period april – decembar

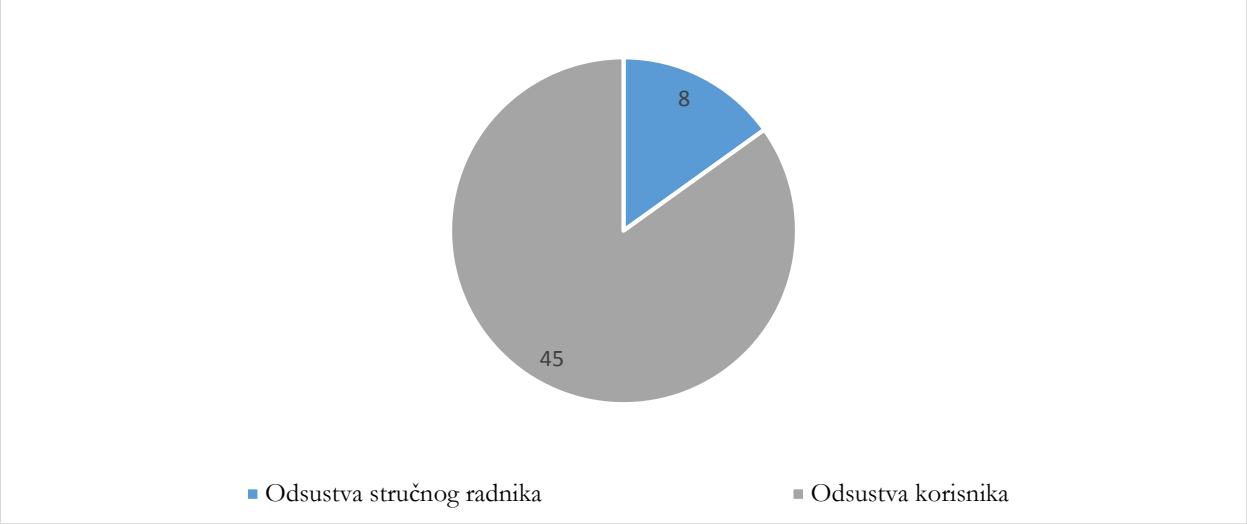
U 2019. godini nastavljena je realizacija i oligofrenoloških tretmana u Centru. Uloga oligofrenologa u izvještajnoj godini uključivala je sljedeće:

- Učešće u radu stručnog tima u toku planiranja, sprovođenja i evaluacije individualnih planova rada;
- Sprovođenje tretmana adaptivnih vještina za korisnike sa intelektualnom ometenošću, smetnjama iz spektra autizma, specifičnim smetnjama u učenju, poremećajima pažnje i udruženim smetnjama;
- Unapređenje njihovih znanja i vještina u oblasti vaspitanja, obrazovanja, profesionalnog, radnog osposobljavanja i socijalne participacije;
- Obavljanje savjetodavnog rada sa roditeljima korisnika.

Tabela 9. Individualni oligofrenološki tretmani za period januar – decembar

Individualni oligofrenološki tretmani	**2017.**	**2018.**	**2019.**
Planirani godišnji tretmani	/	78	318
Realizovani godišnji tretmani	/	60	242

Dijagram 6. Uzroci nerealizovanosti individ. oligofrenoloških tretmana za period april – decembar

Socio-integrativne aktivnosti

U toku izvještajnog perioda realizovane su brojne aktivnosti čiji je cilj unapređenje psihofizičkih potencijala korisnika, ali i socijalno-emocionalnih vještina i pospješivanja učešća u život društvene zajednice. Korisnici su u okviru radno-okupacionih aktivnosti realizovali set tematskih radionica sa ciljem obilježavanja značajnih datuma i promovisanja opšteprihvaćenih društvenih vrijednosti, kao i izlete i gradske šetnje sa značajnim benefitima u pogledu socijalizacije, socijalne inkluzije i integracije korisnika. Kao najznačajnije aktivnosti u protekloj godini izdvajamo sljedeće:

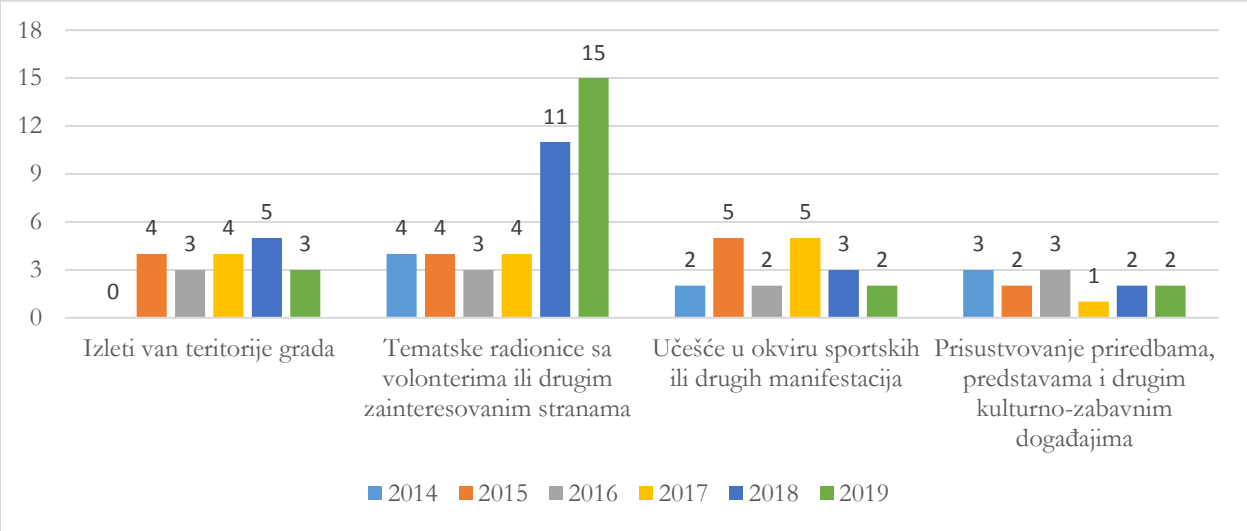
- Obilježavanje Dana Sv. Valentina kreativnom radionicom sa motivima ljubavi, koju su povodom ovog dana upriličili korisnici Centra uz podršku volontera Srednje stručne škole sa Cetinja;
- Posjetu Filipa Radovića, dvostrukog osvajača bronzane medalje na Evropskom paraolimipijskom prvjenstvu u stonom tenisu, u okviru koje su korisnici Centra iskoristili priliku i da odmjere snage u prijateljskim mečevima sa Filipom i time se malo bolje upoznaju sa vještinama i ljepotama ovog sporta;
- Obilježavanje Osmog marta izradom prigodnih poklona za pripadnice ženskog pola u okviru kreativne radionice u kojoj su učestvovali i volonteri Srednje stručne škole sa Cetinja;

- Obilježavanje Svjetskog dana osoba sa Daunovim sindromom izradom domaćih kolača u obliku šarenih čarapa koje predstavljaju simbol navedenog dana, a u društvu volontera Srednje stručne škole;
- Korisnici Centra obilježili su i Svjetski dan svjesnosti o autizmu. Sa volonterima Srednje stručne škole upriličili su tematsku radionicu u znak podrške osobama sa smetnjama iz spektra autizma, sa porukama zajedništva i prihvatanja različitosti. U sklopu obilježavanja Svjetskog dana autizma, Centar se priključio i kampanji Međunarodne asocijacije "Autizam govori" i osvijetlio zgradu plavim osvjetljenjem;
- I ove godine korisnici Centra obilježili su vaskršnje praznike ukrašavanjem jaja i ručnom izradom ukrasnih korpica od drveta i hamer papira, a uz podršku volontera Srednje stručne škole;
- Aprila mjeseca korisnici Centra uljepšali su dvorište sadnicama raznog sezonskog cvijeća koje su posadili u društvu volontera Opštinske organizacije Crvenog krsta Prijestonice Cetinje;
- U julu mjesecu upriličen je panoramski obilizak grada i vožnja turističkim vozićem koju je za korisnike Centra obezbijedila Turistička organizacija Prijestonice Cetinje;
- I u ovoj godini najmlađi korisnici Centra uzeli su učešće u okviru projekta „Oslikajmo ljubav", koji je uključivao likovni konkurs u javnim predškolskim ustanovama, udruženjima i dnevnim centrima u Budvi, Cetinju, Danilovgradu, Beranama, Pljevljima, Herceg Novom i Nikšiću. Projekat „Oslikajmo ljubav" već drugu godinu organizuju NVO Kult Montenegro i kompanija JUB Crna Gora.
- U novembru mjesecu u prostorijama Centra obilježen je Međunarodni dan djeteta uz kreativnu radionicu u kojoj su korisnici Centra sa volonterima Opšinske organizacije Crvenog krsta Prijestonice likovnim izrazom prikazali dio dječjih prava;
- Početkom decembra mjeseca obilježen je i Međunarodni dan osoba sa invaliditetom. Tim povodom u prostorijama Centra organizovan je „Bal pod maskama", kojem su se pridružili i volonteri Gimnazije. Maske su za ovu priliku izradili korisnici Centra, a uz pomoć zaposlenih i volontera Opštinske organizacije Crvenog krsta Prijestonice;
- Tokom novembra mjeseca korisnici Centra obilježili su i šest godina postojanja i rada Centra. Muzičko-plesna radionica upriličena je sa drugarima iz Gimazije, koji su za ovu priliku pripremili i muzički program, dok je likovno-kreativna radionica na temu „Oslikajmo naš Centar" organizovana sa učenicima Srednje likovne škole „Petar Lubarda";

- Sa volonterima Srednje stručne škole korisnici Centra realizovali su tri tematske radionice izrade novogodišnjih čestitki tokom decembra mjeseca, a potom ih proslijedili dnevnim centrima u drugim gradovima. Uz podršku volontera proteklo je i novogodišnje kićenje jelke i ukrašavanje Centra;
- U susret novogodišnjim praznicima organizovano je druženje sa volonterima Srednje stručne škole, koji su ovom prilikom korisnicima Centra uručili novogodišnje čestitke, kao i kulturno – zabavni program u pripremi učenika i nastavnog kadra Osnovne škole „Njegoš" sa Cetinja;
- Tokom prethodne godine organizovane su i česte šetnje na teritoriji grada namijenjene socijalnoj inkluziji i integraciji djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom, kao i izleti van teritorije grada (Ivanova korita, jezero Krupac, Budva i Sveti Stefan).

Na dijagramu 1 prikazan je komparativni prikaz broja realizovanih izleta, tematskih radionica sa volonterima ili drugim zainteresovanim stranama, angažovanja u okviru sportskih i drugih manifestacija, kao i prisustvovanja predstavama i drugim kulturno-zabavnim događajima od osnivanja Centra do decembra 2019. godine.

Dijagram 7. Uporedan prikaz socio – integrativnih aktivnosti od 2014. godine

Tokom izvještajnog perioda JU centar za dnevni boravak Cetinje posjetili su i predstavnici raznih ustanova i organizacija sa lokalnog i međunarodnog nivoa.

Predstavnici institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore posjetili su JU Centar za dnevni boravak Cetinje u okviru održavanja „Dana Zaštitnika“ u septembru minule godine. "Dani Zaštitnika" organizuju se sa ciljem podizanja svijesti građana o njihovim pravima i slobodama, kao i informisanja o načinima zaštite i obraćanja navedenoj instituciji. Ovom prilikom predstavnici Zaštitnika bliže su se informisali o načinu rada Centra, uslovima za boravak korisnika, te mjerama koje se u Centru preduzimaju u cilju punog poštovanja prava djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom.

Novembra mjeseca izvještajne godine JU Centar za dnevni boravak Cetinje posjetila je i delegacija Crvenog krsta iz Skoplja. Predstavnici Crvenog krsta obišli su Centar i upoznali se sa koncepcijom stručnog rada i tehničko – organizacionim uslovima. Posebno interesovanje pokazali su za funkcionisanje volonterskog servisa, kao i koncepciju pružanja usluga odraslim licima sa invaliditetom, s obzirom na pokretanje srodnog servisa u Skoplju, a u organizaciji Crvenog krsta.

IV OSTVARENA PODRŠKA JU CENTAR ZA DNEVNI BORAVAK

U cilju kvalitetnog servisiranja usluga, Centar je i u 2019. godini nastavio da vodi računa o mogućnostima pronalaženja eksternih izvora finansiranja.

Tim povodom, aprila 2019. godine aplicirao je sa projektnim prijedlogom „Asistivnom tehnologijom do pune inkluzije” za dobijenje sredstava u okviru grant šeme „ Podrška pružanju usluga socijalne i dječje zaštite”. Poziv je raspisan u okviru Programa EU i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu, a finansira se iz pretpristupnih fondova Evropske unije (IPA).

Grant šema “Podrška pružanju usluga socijalne i dječije zaštite” u okviru Višegodišnjeg akcionog programa za Crnu Goru za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu politiku (SOP 2015-2017), namijenjena je uspostavljanju i pružanju socijalnih usluga na lokalnom nivou. Specifična uloga ove grant šeme jeste da podrži pružanje usluga koje će biti u skladu sa potrebama ranjivog dijela stanovništva i standardima kvaliteta na lokalnom nivou.

Projektni prijedlog „Asistivnom tehnologijom do pune inkluzije“ u potpunosti odgovara opštem cilju Poziva, prema kojem je potrebno “ojačati sistem socijalne i dječije zaštite u Crnoj Gori”, kao i specifičnom cilju, prema kojem je potrebno „pružiti podršku daljem razvoju socijalnih usluga na lokalnom nivou“.

Projektna ideja zasniva se na uvođenju novog servisa podrške u sklopu usluge dnevnih boravaka na Cetinju (vodeći aplikant), u Plavu i Rožajama (partneri na projektu). Novi servis podrške podrazumijeva osnivanje Kabineta za asistivnu tehnologiju u pomenutim ustanovama (uz opremanje i edukaciju stručnog osoblja), a sa ciljem pružanja dodatne podrške djeci i mladima sa smetnjama u razvoju. Sam termin asistivna tehnologija odnosi se na širok dijapazon tehnoloških sredstava ili sistema koji su dizajnirani da unaprijede funkcionalne sposobnosti osoba sa invaliditetom i maksimalno poboljšaju njihov kvalitet života. Pod asistivnom tehnologijom podrazumijeva se svaki proizvod, dio opreme ili sistem, bez obzira da li se upotrebljava u izvornom obliku, modifikovan ili prilagođen, koji se koristi da bi se povećale, održale ili poboljšale funkcionalne mogućnosti osoba sa invaliditetom.

Prema informacijama Ugovornog tijela, odnosno Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći, projektni prijedlog JU Centar za dnevni boravak Cetinje nalazi se na listi kandidata koji su išli u najuži izbor za dodjelu sredstava (dodjela sredstava očekuje se u prvom kvartalu 2020. godine).

Ukupan indikativni iznos koji je na raspolaganju u okviru Poziva iznosi 2.941.176,47€, pri čemu je JU Centar za dnevni boravak Cetinje aplicirao projektnom idejom sa planiranim budžetom od približno 120.000,00€.

Pored apliciranja projektnim prijedlozima, značajna unapređenja rada Centra u minulim godinama omogućena su zahvaljujući vrijednim donacijama, koje nijesu izostale ni u ovoj izvještajnoj godini. D.O.O „Monteput", Cetinje, doniralo je JU Centar za dnevni boravak novčana sredstva u iznosu od 300,00€, dok je Prijestonica Cetinje obezbijedila vrijedan didaktički Montessori materijal i opremu u vrijednosti od 5.000,00 eura.

Osim navedenog, korisnike Centra su i u 2019. godini uoči novodišnjih i božićnih praznika posjetili predstavnici: Prijestonice Cetinje, Senata Prijestonice, OŠ „Njegoš", Turističke organizacije Prijestonice Cetinje i Likovne škole „Petar Lubarda" i tom prilikom obradovali novogodišnjim paketićima i poklonima.

Značajan doprinos radu Centru pružila je i JPU „Zagorka Ivanović" sa Cetinja, a u vidu dnevnog obezbjeđivanja dva obroka (doručak i ručak) za korisnike Centra. Time je i u ovoj godini nastavljena izuzetno značajna i kontinuirana podrška radu Centru od strane rukovodstva i osoblja navedene ustanove.

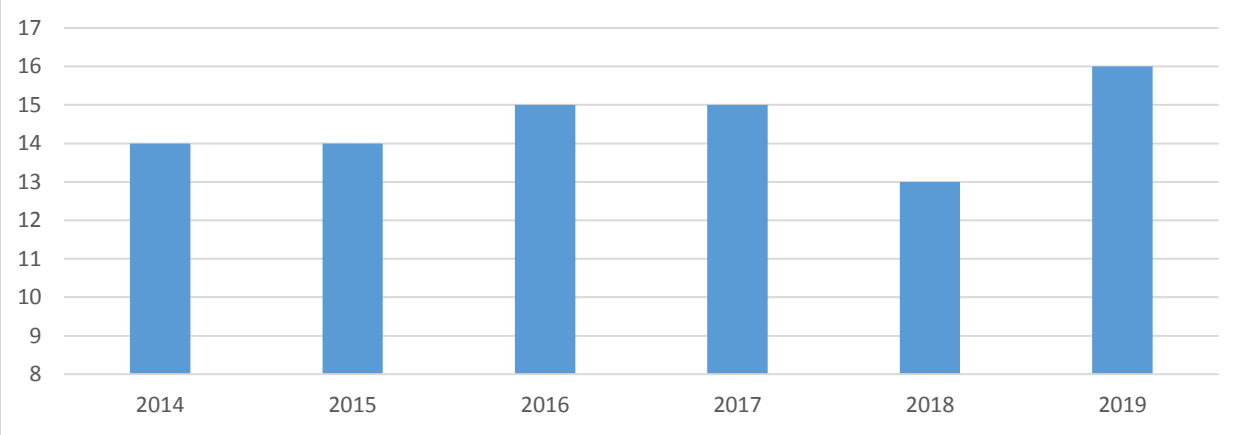
V STRUKTURA ZAPOSLENIH

U 2019. godini JU Centar za dnevni boravak Cetinje realizovao je plan i program rada sa 16 zaposlenih. Ugovorom na neodređeno vrijeme zaposleno je 10 radnika Centra. Posredstvom Agencije za ustupanje zaposlenih angažovano je 5 radnika (dva psihologa, logoped, njegovateljica i tehnički sekretar), dok je direktor Centra 2017. godine imenovan na mandatni period.

Zahtjev za prestankom radnog odnosu u 2019. godini podnijela su dva zaposlena Centra (aprila i decembra). Pored navedenog, u oktobru mjesecu sporazumno je raskinut jedan radni odnos uz isplatu otpremine, dok je u novembru 2019. godine odobreno pravo na neplaćeno odsustvo jednom radniku Centra.

Na dijagramima koji slijede prikazani su podaci o broju zaposlenih od osnivanja Centra, odnosu broja korisnika i stručnih radnika/saradnika za isti vremenski period, kao i podaci koji se odnose na odsustva zaposlenih tokom 2019. godine.

Dijagram 8. Uporedni prikaz zaposlenih od 2014. godine

Dijagram 9. Uporedni prikaz broja korisnika i stručnih radnika/saradnika od 2014. godine

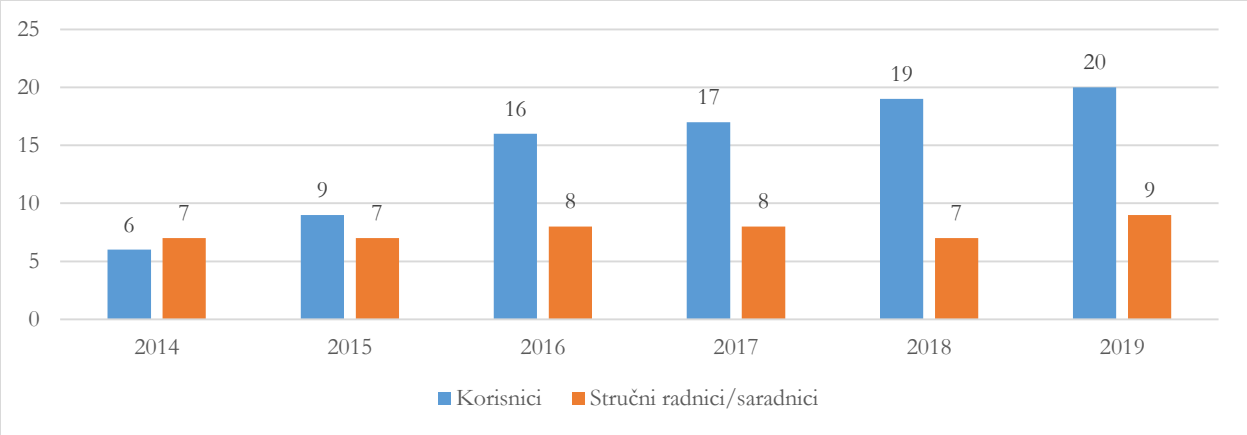
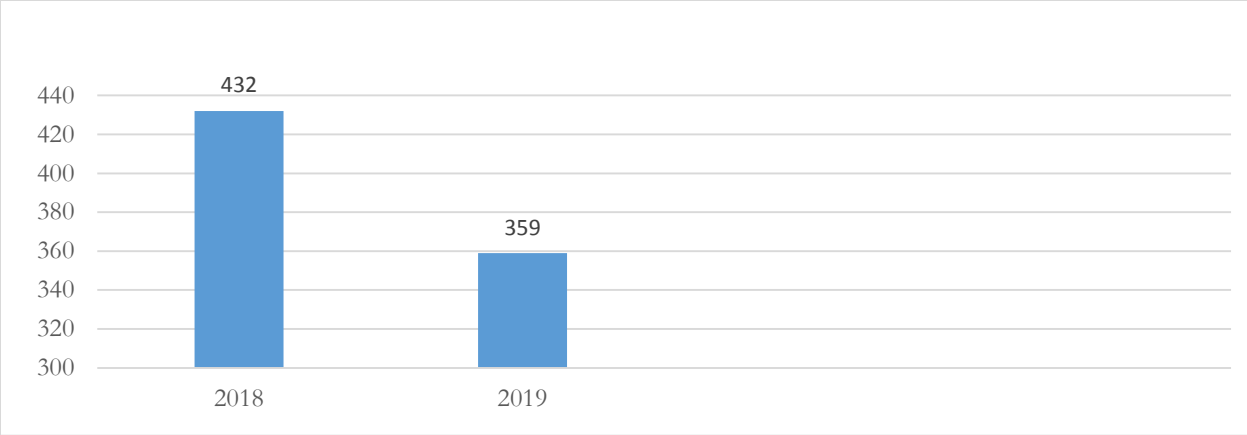

Tabela 10. Odsustva zaspolenih u periodu od januara do decembra 2019. godine

	MJESEC												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Zaposleni 1	✓	✓	✓	✓									> od 30 dana (98 dana)
Zaposleni 2			✓				✓						< od 30 dana (22 dana)
Zaposleni 3	✓	✓								✓		✓	> od 30 dana (33 dana)
Zaposleni 4[7]			✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓	> od 30 dana (187dana)
Zaposleni 5			✓	✓								✓	> od 30 dana (19 dana)
Ukupno dana	32	34	54	55	31	30	38	-	-	15	30	40	359 dana

Dijagram 10. Uporedni prikaz odsustva zaposlenih tokom 2018. i 2019.godine

[7] Privremena spriječenost za rad od marta do jula 2019. godine. Od novembra 2019. godine zaposleni koristi pravo na neplaćeno odsustvo.

Osim zaposlenih Centra, značajan doprinos realizaciji programskih aktivnosti u izvještajnoj godini dala su i lica angažovana preko Programa javnih radova i stručnog osposobljavanja visokoškolaca, kao i volonter koji u periodu od 14.06.2019. godine do 13.09.2019. godine obavljao volontersku praksu.

U skladu sa navedenim, preko Programa javnih radova koji finansira Zavod za zapošljavanje Crne Gore, maja mjeseca 2019. godine angažovane su tri osobe (asistenti) u trajanju od 4 mjeseca, kao dodatna pomoć i podrška u radu sa korisnicima.

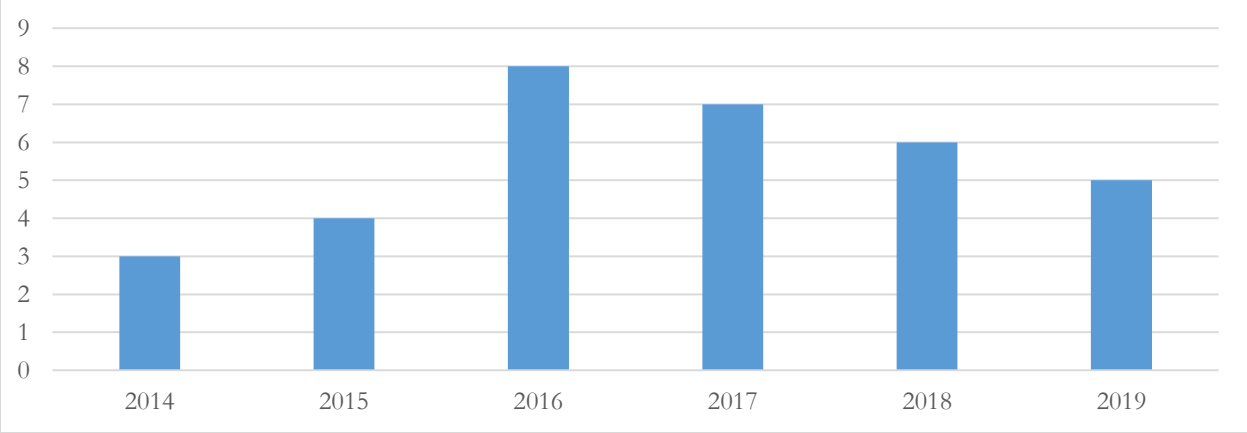
Takođe, u okviru programa stručnog osposobljavanja visokoškolaca koji sprovodi Vlada Crne Gore, tokom 2019. godine stručnu praksu u Centru obavila su dva pripravnika (ekonomista i socijalni radnik) i time stekla znanja za samostalno obavljanje poslova i radnih zadataka iz domena svojih struka.

U odnosu na aktuelne potrebe korisnika, Centar je u 2019. godini obezbjeđivao i dodatne vidove stručne podrške honorarnim angažovanjem stručnjaka određenih profila. Tako je nastavljena saradnja sa doktorom specijalistom fizikalne medicine i rehabilitacije (subspecijalista dječje fizijatrije), koji je u 2019. godini obavio dva fizikalna pregleda korisnika usluga. Osim navedenog, honorarni angažman u izvještajnoj godini obezbijeđen je i za profesora specijalne edukacije i rehabilitacije (oligofrenologa).

Osim honorarnog angažovanja osoblja koje je pružilo dodatnu pomoć u radu sa korisnicima, u izvještajnoj godini, Ugovorom o dopunskom radu angažovan je računovođa.

U izvještajnom periodu održano je pet sjednica Upravnog odbora sa ciljem obavljanja poslova i donošenja odluka iz nadležnosti pomenutog Organa, a u skladu sa zakonom i Statutom JU Centar za dnevni boravak Cetinje.

Dijagram 11. Uporedni prikaz broja održanih sjednica Upravnog odbora od 2014. godine

VI SARADNJA SA RODITELJIMA

U 2019. godini JU Centar za dnevni boravak Cetinje nastavio je profesionalnu i kvalitetnu saradnja sa roditeljima korisnika usluga. Iskrena i otvorena komunikacija članova stručnog tima i predstavnika Centra sa roditeljima/starateljima korisnika u najvećem broju slučajeva dala je pozitivne rezultate.

U cilju unapređenja i podsticanja otvorene komunikacije sa roditeljima, Centar je svim zainteresovanim roditeljima pružao mogućnost informisanja o stanju korisnika svakog radnog dana. Roditelji su i u 2019. godini bili redovno i blagovremeno informisani o svim promjenama u ponašanju, napredovanju ili zdravstvenom stanju korisnika.

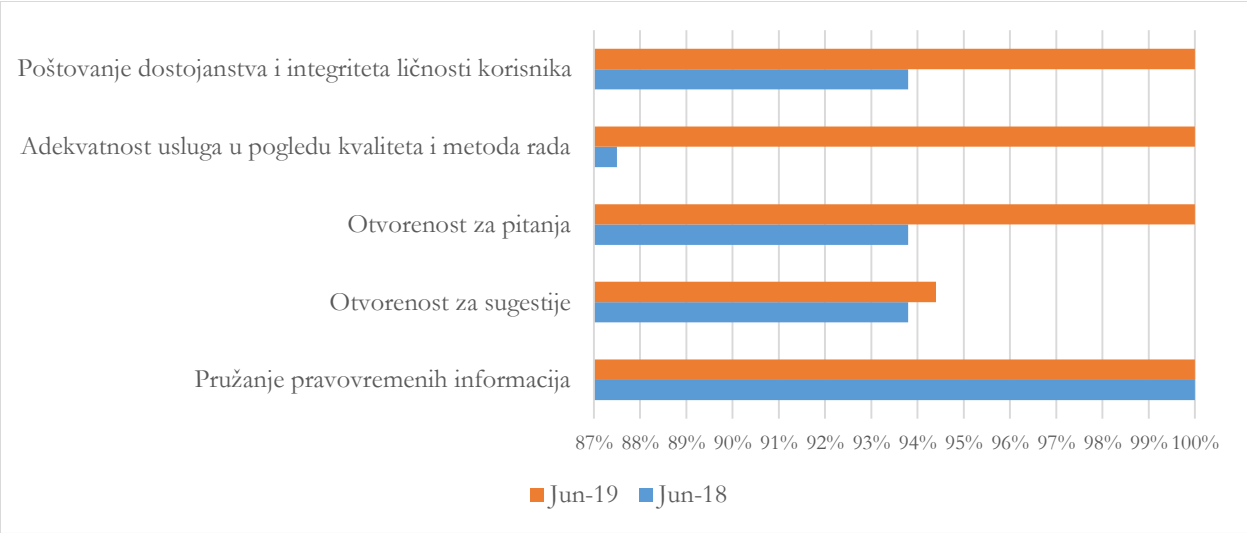
Tokom juna mjeseca 2019. godine Centar je organizovao anketno ispitivanje korisnika (i njihovih roditelja) u cilju prikupljanja podataka propisanih Pravilnikom o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluga podrške za život u zajednici ("Službeni list Crne Gore", br. 063/19 od 18.11.2019). Naime, shodno Pravilniku, pružalac usluge je dužan da najmanje jednom u godini sprovede evaluaciju kvaliteta pruženih usluga koja uključuje ispitivanje korisnika, članova njegove porodice i drugih lica važnih za korisnika.

Dobijeni rezultati ukazuju da 100% korisnika (ili njihovih roditelja) smatra da je korisnicima Centra pružena adekvatna usluga u pogledu poštovanja dostojanstva i integriteta ličnosti korisnika, kao i u pogledu kvaliteta rada i metoda koje se koriste u radu sa korisnicima. Isti procenat korisnika (ili njihovih roditelja) smatra da su zaposleni u Centru otvoreni za sva pitanja i dileme koje imaju

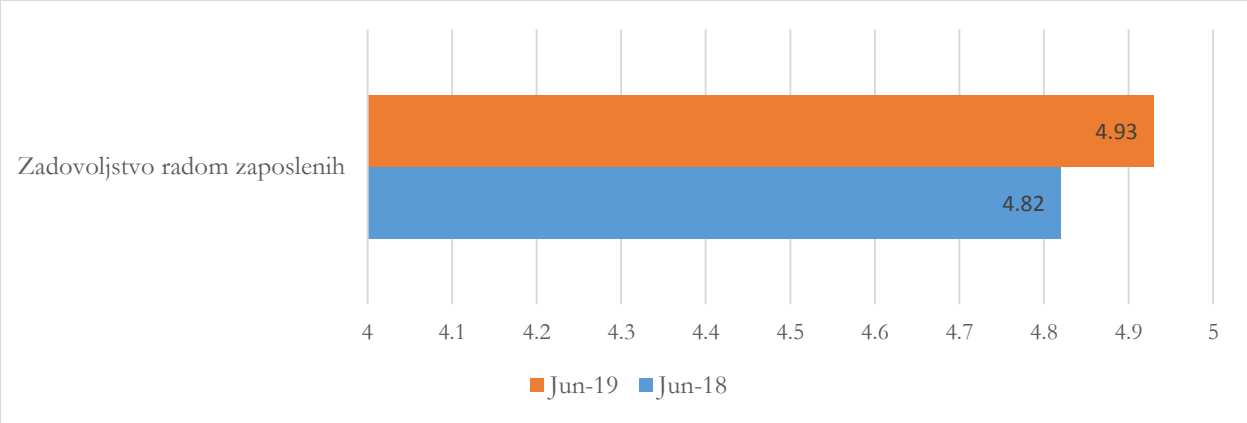
vezano za rad sa korisnicima, kao i da dobijaju pravovremene informacije o svim pitanja od značaja za korisnike. Sa druge strane, 94,4% korisnika (ili njihovih roditelja) smatra da su zaposleni u Centru otvoreni za sugestije vezano za način rada sa korisnicima Centra.

U pogledu stepena zadovoljstva radom zaposlenih u Centru, podaci ukazuju na prosječnu ocjenu od 4,93, koja je dobijena primjenom petostepene skale (1 - potpuno nezadovoljstvo, 5 - potpuno zadovoljstvo).

Dijagram 12. Uporedni prikaz godišnje evaluacije kvaliteta pruženih usluga (stavovi roditelja korisnika/korisnika usluga prema načinu pružanja usluga u Centru)

Dijagram 13. Uporedni prikaz godišnje evaluacije kvaliteta pruženih usluga (zadovoljtsvo roditelja korisnika/korisnika usluga radom zaposlenih Centra)

Dobijeni podaci ukazuju na visok stepen povjerenja korisnika i njihovih roditelja u rad i programske aktivnosti JU Centar za dnevni boravak Cetinje, kao i stručnost i profesionalnost angažovanog osoblja. S obzirom na rezultate sprovedene evluacije, Centar će i u narednom periodu nastaviti rad na jačanju povjerenja i pronalaženju novih načina za bogaćenje saradnje sa porodicom korisnika, ali i društvenom zajednicom u cjelini.

DIREKTOR
Božidar P. Drecun